

HØRINGSSVAR fra REFUGEES WELCOME:

Indførelse af mulighed for overførsel af asylansøgere til asylsagsbehandling og indkvartering i tredjelande

(høringsfrist 04.03.2021)

Grundtanken i lovforslaget

Forslaget er efter vores mening helt igennem usmageligt, inhumant og uansvarligt. Og det kan få voldsomme konsekvenser for hele asylbegrebet på længere sigt. Det er også den mest radikale ændring i dansk asylpolitik nogensinde. Derfor vil vi på det kraftigste advare imod at vedtage det.

Forslaget bygger på en ny form for kolonialisme, hvor Danmark handler med mennesker, og nægter at tage ansvar globalt ved at betale fattigere lande for at tage sig af dem, der er uønskede af regeringen i vores land. Det præsenteres som "retfærdigt og human", men det vil tværtimod føre til mere lidelse, mere magtanvendelse, flere menneskerettighedskrænkelser, færre mennesker vil opnå beskyttelse og flere vil blive udokumenterede. Desuden vil det skade det internationale og europæiske samarbejde.

At dette forslag skulle forhindre druknede på Middelhavet er helt ulogisk, eftersom man ikke vil kunne søge asyl direkte i centret i tredjelandet – men kun, hvis det lykkes at sætte fod på dansk jord. Det vil således ikke få én eneste flygtning til at opgive turen til Europa, men det vil tørre ansvaret af på de andre europæiske lande i endnu højere grad end i dag. Hvis man virkelig ønskede at begrænse antallet af druknede, ville man genåbne adgang til at søge asyl på danske ambassader og lette adgangen til at søge humanitært visum.

Påstanden om at det internationale asylsystem er brudt sammen, er en analyse, som hverken deles af UNHCR eller forskere på området. Tværtimod er der brug for at udvide de eksisterende muligheder og understøtte det internationale samarbejde, med både hjælp i nærområderne og genbosættelse i rige, sikre lande som Danmark. En fordelingsnøgle internt i EU (som den, vi har for de danske kommuner) ville være med til at øge kapaciteten og gøre modtagesystemet mere effektivt. Men Danmark har konsekvent modarbejdet løsninger, og udelukkende haft fokus på afskrækkelse.

Idéen om at Danmark skal få kontrol med indvandring ved at indføre et hidtil uset regime af tvang og fængsling, vil føre til det modsatte. Indvandring er uundgåelig, og der er tværtimod brug for bedre adgang til at legalisere sig. Forslaget vil føre til et større antal udokumenterede, idet ingen frivilligt vil registrere sig som asylansøger af frygt for at blive overført til tredjelandet. Et demokratisk samfund bør sigte imod at flest muligt borgere er lovligt registeret, og at brugen af vold og magtanvendelse er minimal. Dette forslag går i den modsatte retning.

Formålet med lovforslaget er at skræmme folk væk fra at vælge Danmark. Og det vil sikkert lykkes i høj grad. Ligesom "smykkeloven" og Lindholm skal forslaget nok komme på forsiden af alverdens aviser, og vi har allerede ry som fremmedfjendsk. Men man overser, at de fleste, som søger om asyl i Danmark, i forvejen er havnet her ved et tilfælde, og mange blev fanget mod deres vilje på vej til Sverige. Derfor vil en vis portion alligevel ende her, selvom de prøver at undgå det.

Planen vil skade respekten for Danmarks internationale engagement og solidaritet. På længere sigt kan det medvirke til at undergrave retten til asyl på verdensplan – heriblandt de lande, som modtager rigtigt store mængder flygtninge, og ikke har vores ressourcer, som fx Pakistan, Libanon, Sudan, Colombia. Kenya truede fx for nogle år siden med at lukke Dadaab-lejren, som huser 200.000 somaliske flygtninge. Hvorfor skal de lande respektere retten til at søge asyl, når Danmark ikke gør det? Det kan på sigt betyde et voldsomt øget pres på Europa.

Til ministerens indledende bemærkninger om antal af asylansøgere og udgifter til disse, vil vi hermed anføre et par fakta med den modsatte konklusion: Antallet af asylansøgere i Danmark er det laveste i 28 år og udgør kun 1% af dem, der får opholdstilladelse. Anerkendelsesprocenten var rekordhøj (86%) dengang der ankom større antal i 2015-16. Dødstallene på Middelhavet skyldes udelukkende, at Danmark og EU har lukket ned for lovlige adgangsveje og skubber bådene tilbage til Libyen, og redningsarbejdet er samtidig stoppet. Udgiften på 300.000 pr. person i udrejsecenter skyldes kontrolforanstaltninger og bruges til at gøre folks liv så utåleligt som muligt, hvilket er et politisk valg uden effekt. Opholdscentrene koster kun 130.000 pr. år, og de allerfleste flygtninge ville bare gerne have et job og klare sig selv. Det illustrerer netop, at kontrol og tvang ender med at være dyrere end en human og liberal migrationspolitik.

Danmarks internationale forpligtelser

Hele grundtanken i lovforslaget er i modstrid med Danmarks internationale forpligtelser. Noget andet er, om det er muligt at gennemføre det alligevel. Det kan desværre ikke afvises. Hvis Australien kan komme af sted med deres asylbehandling på Nauru, og EU kan komme af sted med at sende asylansøgere retur til Tyrkiet, hvorfra ulovlige push-backs bliver dokumenteret hele tiden, og USA muligvis kan komme af sted med at betale Guatemala for at beholde dem, der passerer igennem – så er de internationale forpligtelser åbenbart ikke så svære at komme udenom.

Hverken lovforslaget eller det juridiske notat fra januar indeholder præciseringer af ansvar, indkvarteringsforhold, beslutninger osv. hos det land, som Danmark vil indgå kontrakt med – og hvilken form for kontrakt, traktat eller aftale, det vil være. Juridisk er det derfor svært at tage stilling til, om det vil være lovligt eller ej.

Ethvert tredjeland vil udelukkende sige ja til kontrakten med Danmark for pengenes skyld. Landet vil således give et skønmaleri af forholdene og sagsbehandlingen, som en monitoreringsordning ikke nødvendigvis kan afsløre. Den danske regering vil også have en interesse i at fremvise projektet som en succes, og vil derfor ikke være interesseret i at undersøge og rette op på uacceptabel behandling og forkerte afgørelser.

Lovforslaget anfører, at Danmark har pligt til at undersøge reel adgang til syge menneskers behandling og medicin i tredjelandet inden overførsel. Men den samme vurdering fører hvert år til masser af afslag på humanitært ophold i Danmark. Efter ministeriets vurdering er meget få sygdomme nemlig alvorlige, og så godt som al medicin og behandling er tilgængelig, selv i lande som Afghanistan. Desuden vil det være praktisk umuligt for syge ansøgere at få dokumenteret deres sygdom og behandlingsbehov, eftersom deres ophold i Danmark vil blive meget kort og indsat i Ellebæk. Det er således en tom garanti. Retten til at søge om humanitært ophold i Danmark vil ifølge forslaget helt bortfalde for dem, der bliver overført.

Forslaget angiver, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om undtagelse for hvem, der skal overføres, hvilket er en meget vag formulering. Vi har som rådgivere mange års erfaring med de dispensationsregler, som er indsat under diverse paragraffer i Udlændingeloven. De administreres efter politisk ønske ekstremt restriktivt, og det er vanskeligt at klage over, eftersom det er en skønsmæssig vurdering. Hensynet til Børnekonventionen fortolkes i forvejen meget snævert i forhold til asylsøgende børn i Danmark. Det samme må man frygte vil være udgangspunktet for overførsler til tredjeland.

Klagesager skal behandles på skriftligt grundlag i Flygtningenævnet, selvom der i disse sager vil være ret til en beskikket advokat. "Derved sikres, at sager om overførsel behandles af et bredt sammensat, sagkyndigt, uafhængigt organ af domstolslignende karakter". Dette er ikke korrekt, idet de kun tre medlemmer ikke nødvendigvis har nogen viden om asylret eller nogen som helst viden om hjemlandene, og ét af de tre medlemmer er en medarbejder hos en politisk valgt minister med en helt specifik dagsorden. Samme ministerium, som i lovforslaget konsekvent nævner Flygtningenævnets "uafhængighed".

Overførsel og detention

For at sikre overførslerne til tredjelandet, vil det betyde et nyt regime på dansk jord med øget kontrol og overvågning, dramatiske arrestationer, massiv brug af fængsling, og flere voldsomme, tvangsmæssige deportationer. Det danske politi skal dermed udvide brugen af magtanvendelse i ganske stor stil. Man må antage, at ansøgernes modstand mod overførsel til tredjeland vil være langt stærkere end mod fx en Dublin-overførsel. Asylansøgere vil straks blive frihedsberøvet på grænsen og i lufthavnen, og åbne asylcentre vil nærmest være en saga blot.

Lovforslagets tekst "politiet kan bestemme, at der skal ske frihedsberøvelse, hvis der er væsentlig risiko for at den pågældende udlænding forsvinder" kan enhver ansøger falde ind under. Det giver politiet helt frie hænder til at sætte enhver udlænding, der ansøger om asyl, i fængsel. Desuden vil Hjemrejsestyrelsen og Udlændingestyrelsen kunne anmode politiet om at frihedsberøve en ansøger, "såfremt det skønnes nødvendigt". Det vil sandsynligvis betyde, at alle vil blive frihedsberøvede. Allerede i dag ser vi, at man i vid udstrækning fængsler ansøgere uden først at have afprøvet, om andre og mindre indgribende foranstaltninger har været tilstrækkelige.

Domstolsprøvningen af fængsling har allerede i mange år været et spil for galleriet. I praksis opretholdes en fængsling, hvis politiet ønsker det, for sådan er loven formuleret. Meget få retsmøder om forlængelse ender med en løsladelse, og kun i sager hvor en stædig advokat kæmper hårdt for sin klient. Det gør de lokale, beskikkede forsvarere sjældent.

Det er sandsynligvis Ellebæk, som man påtænker at frihedsberøve ansøgere i. Vi vil gerne minde om, at Europarådets Torturkomité udtalte i deres rapport fra 2020, at stedet er uegnet til mennesker, og at det var et af de værste fængsler, komitéen havde set i Europa. Justitsministerens svar var: "det skal ikke være et rart sted". Der er ikke sket forbedringer af betydning siden rapporten udkom.

Adgang til uvildig rådgivning og valg af advokat

Eftersom næsten alle ansøgere sandsynligvis vil blive frihedsberøvet frem til overførslen til tredjelandet, vil adgangen til uvildig juridisk rådgivning stort set forsvinde. Allerede i dag er det umuligt for fx Refugees Welcome at yde rådgivning til dem, der indsættes i Ellebæk, og selvom Dansk Flygtningehjælp DRC har adgang til fængslet, er det i meget begrænset omfang, og uden tilstrækkelige

ressourcer. Ansøgerne vil have meget begrænsede muligheder for at opnå kontakt til danske borgere eller organisationer.

Sagsbehandling

Ifølge lovforslaget skal kontrakten indgås med et land, der "faktisk respekterer Flygtningekonventionen". Ud fra det foreliggende forslag er det umuligt at diskutere kvaliteten og garantierne for at tredjelandet kan sagsbehandle omhyggeligt og korrekt. Spørgsmålene og problematikkerne er uoverskuelige, og det er meget svært at forestille sig, at det kan gøres på en forsvarlig måde.

Lad os blot minde om, at de fleste lande i Afrika (hvor ministeren har sit fokus) slet ikke har en egentlig, juridisk asylansøgningsprocedure, som vi har i Nordeuropa. Flygtninge vurderes gruppevis i forhold til deres hjemland, og får lov at bo i en lejr eller et område, med begrænsede rettigheder i forhold til lokalbefolkningen, og ofte holdt i live af nødhjælp fra de internationale samfund.

I øvrigt er der rigeligt med problemer med den sagsbehandling, som foregår i Danmark i dag. I vores seneste rapport "Velbegrunder Frygt" har vi gennemgået alle de punkter, hvor den danske sagsbehandling er tendentiøs og alt for afhængig af tilfældigheder.

Indkvartering

Hvis man ser på eksisterende detentionscentre i afrikanske lande, vil det være svært at finde et, som er i overensstemmelse med de europæiske menneskerettigheder. Selvom Ellebæk udsætter de indsatte for umenneskelige betingelser på flere områder, må man forestille sig endnu værre forhold i et sådant center. Når Danmark har problemer med at opretholde acceptable forhold på eget territorium, er det ikke sandsynligt, at vi kan opnå det i et tredjeland langt herfra med generelt lavere menneskerettighedsstandarder.

Lovforslaget indeholder en mulighed for monitorering, og at Flygtningeudvalget kan indlede undersøgelser af forholdene i centret, og sætte sagerne i bero imens. Vi har tidligere set sager sat i bero i et helt år i forbindelse med Dublin-overførsler til Ungarn. Det er en urimelig ventetid, som vil blive tilbragt i Ellebæk, og man må forvente at der jævnligt vil opstå kritik af forholdene i tredjelandet.

Asyl eller hjemrejse

Her afslører lovforslaget planens sande formål, nemlig ingen flygtninge til Danmark. Selv dem, der anerkendes som flygtninge i tredjelandet vil nemlig ikke få ophold i Danmark, men i tredjelandet.

Regeringen har tilsyneladende fuldstændig overset, at Flygtningekonventionen ikke kun handler om at yde beskyttelse mod *refoulement*, men også indeholder en lang række standarder for adgang til uddannelse, arbejde, fri bevægelighed, bolig, rejsedokumenter osv. Desuden vil en hel del flygtninge ikke nødvendigvis være sikre i det pågældende tredjeland på samme måde, som de ville være i Danmark. Det gælder fx LGBT+ personer og andre minoriteter. Et tredjeland kan ikke sikre en flygtnings rettigheder, blot ved at få overført et beløb fra Danmark.

Hvis den pågældende får afslag, er det også tredjelandet, der har ansvar for at arrangere hjemrejsen. Det mest sandsynlige er, at dette tredjeland bare vil slippe vedkommende fri og glemme ethvert ansvar for hjemrejse. Dette vil skabe en ny flugtsituation og endnu flere udokumenterede mennesker

på rejse uden rettigheder, overladt til smuglernetværk og grænsebetjente. De selv samme mennesker kan dukke op i Danmark igen en dag.

Nærområder

Regeringen har konsekvent talt om "nærområderne" som et meget bedre sted at være for flygtningene: de slipper for den farlige rejse, de hører kulturelt bedre til dér, og man kan hjælpe mange flere for de samme penge. For det første fjerner dette lovforslag ikke den farlige rejse, da man ikke kan søge asyl i centret. For det andet ville det kræve lokale centre i alle konfliktområder – Afrika er ikke nærområde til Syrien, og Tyrkiet er ikke nærområde til Congo. For det tredje befinder 85% af alle verdens fordrevne sig i udviklingslande, og de er allerede overbelastede. Endelig kan man ikke sammenligne prisen på beskyttelse i forskellige regioner.

Med venlig hilsen

Refugees Welcome

Valhøjvej 12E,1. 2500 Valby
refugeeswelcome.dk
kontakt@refugeeswelcome.dk

